

УДК 005.8:005.41

О. О. Говоровська

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ОСВИТИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

У даній розвідці зроблено спробу осмислити зміст і особливості трансформації в освітніх процесах України, які відбулись під впливом світової інформаційної революції. Визначено ключові зміни у вітчизняному законодавстві, покликани врегулювати правове поле розвитку інформаційного суспільства сучасної України. Особливу увагу приділено процесам і специфіці інформаційних змін, які вплинули на якість вищої освіти в Україні. Виділено та охарактеризовано чотири інформаційних революції, що визначали зміст, характер і специфіку передачі інформації через систему знань. Аналізуючи останню інформаційну революцію, акцентовано увагу на такі її інноваційні риси, як: перехід від механічних і електричних засобів перетворення інформації до електронних, тенденція до мініатюризації всіх вузлів, пристроїв, приладів, машин і створення програмно-керованих пристроїв й процесів. Визначено, що остання інформаційна революція має своїм наслідком появу інформаційної індустрії, пов'язаної з виникненням нових технічних засобів, методів і технологій для формування нових знань.

Підкреслено, що створення науково-освітніх мереж в Україні розпочалось у 1992 р. зі створення на базі Інституту конденсованих систем України у м. Львові Української академічної дослідницької мережі (UARNet), побудови в 1993 р. у співпраці з Шведською космічною корпорацією супутникового каналу зв'язку до глобальних інформаційних мереж, метою якого було забезпечення користувачів якісним доступом до ресурсів мережі Інтернет та їх реєстрації Європейським мережевим координаційним центром (RIPE) як автономної системи. Наголошено, що новий етап в інформатизації освітньої сфери розпочався у 2002 р. з прийняттям Верховною Радою України закону «Про національну програму інформатизації», покликаною створити умови для забезпечення громадян і суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією з допомогою інформаційних технологій та інформаційної безпеки держави. Обґрунтовано важливість державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 рр.», розробленої Міністерством освіти і науки України.

Ключові слова: інформаційна революція, інформатизація освіти, дистанційне навчання, електронна бібліотека, якість вищої освіти.

У сучасному глобалізованому світі ступінь розвитку суспільства нерозривно пов'язаний зі ступенем розвитку освіти й науки – потужних чинників творення та зміцнення людського капіталу: сукупності компетенцій, знань, соціальних і особистісних якостей,

які з економічного погляду розглядаються як здатність до продуктивної праці [6, с.3]. Одним з основних показників загального розвитку країни на сьогоднішній день вважається рівень розвитку її освіти, яка є невід'ємним відображенням потреб соціуму. Парадоксальним є те, що традиційні для закладів освіти завдання – це формування вдумливого, систематичного, критичного та алгоритмічного мислення на сьогоднішній день неможливі без опанування феноменом інформації. Прогрес комп'ютеризації суспільства посилює багатомірність інтелектуальних та творчих можливостей, посилює розвиток інструментальних навичок, необхідних у сучасному житті, покращує ґрунтовну базу знань набутих вмінь та навичок. Тому, надзвичайно важливим постає процес створення інформаційної освітньої індустрії, аналогічної до тих, які успішно функціонують в провідних країнах Заходу [1].

Значні геополітичні трансформації, що відбулись у другій половині ХХ ст. надали потужний імпульс для нової соціотехнологічної революції – інформаційної. Концепція інформаційного суспільства з'явилась одночасно з концепцією постіндустріалізму в 60-ті – 70-ті рр. минулого століття. Обидві концепції визначають новий етап розвитку цивілізації як швидко розвивається суспільство, засноване на передових технологіях і постматеріалістичних системах цінностей. Початок ХХІ ст. характеризується стрімким розвитком процесів глобальної інформатизації, активно розробляються і впроваджуються інформаційні технології, причому їх впровадження набуває характер системної інновації, викликаючи економічні, політичні, соціальні перетворення і навіть зміни в духовній сфері. В історії розвитку цивілізації відбулось чотири інформаційних революції [14], що спонукали перетворення суспільних відносин в наслідок кардинальних змін у сфері обробки інформації, які обумовили надбання суспільством нової якості.

Якщо розглядати процес виникнення першої інформаційної революції, доцільно сказати що всю історію цивілізації можна розглядати як історію інформаційних революцій. Однак сьогодні науковці виділяють декілька основних подій у світі інформаційних перетворень, завдяки яким відбулись значні зміни в суспільних відносинах через призму кардинальних змін у сфері обробки інформації.

Перша революція пов'язана з винаходом писемності, яке спричинило до гігантського якісного і кількісного стрибка інформації. Саме в той період відбулись істотні зрушення, які ми називаємо передачею знань від покоління до поколінь.

Друга інформаційна революція припадає на середину ХVІ ст., та пов'язана з виникненням книгодрукування, яке радикально змінило індустріальне суспільство, культуру, організацію діяльності. Ця визначна подія дозволила інформації відірватись від свого носія та стати загальнодоступною.

Третя припала на кінець ХІХ ст., та зумовлена винаходом електрики, завдяки якому з'явилися телеграф, телефон, радіо, що дозволило передавати і накопичувати інформацію в будь-якому обсязі.

Четверта відбулась у 70-х рр. ХХ ст., та пов'язана з винаходом мікропроцесорної технології і появою персонального комп'ютера.

На мікропроцесори і інтегральних схемах створюються комп'ютери, комп'ютерні мережі, системи передачі даних – інформаційні комунікації. Країни, які першими почали комп'ютерну революцію отримали еволюційну першість перед іншими, а підприємці, що першими опанували електронний бізнес, отримали значні прибутки. Цьому періоду притаманні такі фундаментальні інновації, як:

- перехід від механічних та електричних засобів перетворення інформації до електронних;
- мініатюризація всіх вузлів, пристроїв, приладів, машин;
- створення програмно-керованих пристроїв і процесів.

Четверта, остання інформаційна революція висунула на перший план нову галузь – інформаційну індустрію, пов'язану з виникненням нових технічних засобів, методів та технологій для формування нових знань. Основними складовими інформаційної індустрії стають інформаційні технології, особливо телекомунікаційні системи. Інформаційні технології – процес, що використовує сукупність засобів і методів збору, обробки і передачі даних первинної інформації для отримання інформації нової якості про стан об'єкту, або явища. Ускладнення індустріального виробництва, соціальної, економічної та політичного життя, зміна динаміки процесів у всіх сферах діяльності людини привели, з одного боку, до зростання потреб у знаннях, а з іншого – до створення нових засобів і способів задоволення цих потреб. Остання інформаційна революція дала поштовх розвитку нової ланки життєдіяльності – інформаційній індустрії, яка пов'язана виникненням нових технічних засобів, методів та технологій для формування нових знань. Найважливішою складовою інформаційної індустрії стають інформаційні технології. Бурхливий розвиток комп'ютерної техніки та інформаційних технологій дали поштовх до розвитку суспільства, побудованому на використанні різної інформації і отримав назву інформаційного суспільства.

Зважаючи на те, що такі країни як Сполучені Штати Америки, Японія, Англія та країни Західної Європи почали четверту інформаційну революцію першими, сьогодні вони мають значно більш розвинену інформаційну індустрію, і нам не лишається нічого іншого ніж гігантськими кроками надолужувати світ на шляху інформаційного розвитку.

Еволюція ідей щодо створення науково-освітніх мереж в Україні бере свій початок з 90х рр. У 1992 р. на базі інституту конденсованих систем України (м. Львів), створюється Українська академічна дослідницька мережа (UARNet – Ukrainian Academic and Research Network). У 1993 р. спільно зі Шведською космічною корпорацією будується власний супутниковий канал зв'язку до глобальних інформаційних мереж, метою якого було забезпечення користувачів якісним доступом до ресурсів мережі Інтернет. У 1994 р. UARNet був зареєстрований Європейським мережевим координаційним центром (RIPE) як автономна система, а також як Інтернет-реєстратор, що дало можливість забезпечувати користувачів достатньою кількістю IP-адрес.

Майже водночас, у 1994 р., Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ»), підключився до центрального вузла Української академічної і дослідницької мережі та розпочав роботу щодо заснування, створення та адміністрування Харківської міської науково-освітньої комп'ютерної мережі. Саме з цього часу бере відлік історія науково-освітньої комп'ютерної мережі в Харкові. З кінця 1995 р. розпочалася співпраця НТУ «ХПІ» з Московським державним університетом ім. М.В. Ломоносова, на базі якого в той час вже функціонував центральний вузол федеральної університетської комп'ютерної мережі Росії (RUNNet). Паралельно зі Львовом та Харковом створення регіональних науково-освітніх мереж відбувалося у Києві. У 1995 р. Національний технічний університет України «КПІ» (НТУУ «КПІ») виграв конкурс за програмою «Темпус-Тасіс» на створення української інформаційної мережі в сфері науки і освіти за участю Аахенського технічного університету (Німеччина) та Університету «Дельфт» (Голландія). У травні 1996 р. Міністерством освіти України була сформована ініціативна група щодо створення мережі національних даних для наукових і дослідницьких установ в Україні (UARDN). Учасниками групи були представники провідних українських університетів, Міністерства освіти України та Академії наук України. Результатом роботи став документ «Програма створення Національної телекомунікаційної мережі установ науки і освіти», підписаний 24.06.1996 р. Протягом року проводилася досить широка робота щодо виконання цієї програми (семинари у Берліні (1996 р.), Менгерскірхені та Києві (1997 р.), міжнародна конференція «Комп'ютерні мережі в вищій освіті EduNet'97» у Києві (1997 р.)). Результатом такої роботи стала спільна Постанова Президії Національної Академії наук України і Колегії Міністерства освіти України від 20 червня 1997 р. за участі спеціалістів з провідних університетів і наукових установ Києва, Львова, Одеси, Харкова, Дніпропетровська, Донецька, а також організацій країн Європейської спільноти, зокрема НАТО, про створення Асоціації користувачів телекомунікаційної мережі закладів освіти і науки України з координуючим «Центром Європейської інтеграції» в м. Києві. За основу створення мережі було взято концепцією, ухвалену міжнародною нарадою «Комп'ютерна мережа закладів вищої освіти і науки України» за участю представників Наукового відділу НАТО (24–26 квітня 1997 р., м. Київ), та міжнародною конференцією «Комп'ютерні мережі у вищій освіті» (26–28 травня 1997 р., м. Київ). Відтак, інформатизація освіти була визнана одним із пріоритетних державних завдань [5].

Метою створення і діяльності Асоціації була координація дій та об'єднання зусиль членів Асоціації для сприяння створенню, розвитку та використання єдиної національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі України, для підвищення рівня освіти та науки, розвитку засад інформаційного суспільства, повноправного входження України в глобальний інформаційний простір і представництва інтересів Членів Асоціації в органах державної влади, а також в українських та міжнародних організаціях. З мо-

менту заснування Асоціації завдання щодо створення та подальшого розвитку української науково-освітньої мережі були заявлені в Концепції Національної програми інформатизації, схваленої Законом України від 4 лютого 1998 р. № 75/98-ВР [13].

Важливо зауважити, що під поняттям інформатизації системи освіти розуміється сукупність систем інформатизації всіх об'єктів освіти всіх рівнів ієрархії. Практично кажучи, процес інформатизації освіти є процесом використання інформаційних технологій у різних видах діяльності, які здійснюються в системі освіти [4]. Тому, досліджуючи систему освіти як об'єкт інформатизації, основну увагу необхідно приділити дослідженню цих видів діяльності, визначити критерії і класифікувати їх.

Під час переходу до інформаційного суспільства необхідно було підготувати людину до швидкого сприйняття та обробки великої кількості інформації, оволодінням новими методами та технологіями роботи [3]. Окрім цього, виникла залежність від інформованості однієї людини та від інформації отриманої іншими. Тому, звісно постало питання уміти не лише самостійно накопичувати інформацію, а й вчитись працювати з інформацією таким чином, щоб рішення приймалися і базувалися на основі колективного знання. Таким чином однією з основних задач стала підготовка майбутнього фахівця до користування інформацією та технологією, що і спонукало до нових завдань перед освітою і наукою.

В зв'язку з цим, у вересні 2001 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про національну програму інформатизації» [9], який включає в себе:

- концепцію Національної програми інформатизації;
- сукупність державних програм з інформатизації;
- галузеві програми та проекти інформатизації;
- регіональні програми та проекти інформатизації;
- програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування.

Прийнятий закон передбачав створення необхідних умов для забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією шляхом широкого використання інформаційних технологій, забезпечення інформаційної безпеки держави.

Зокрема, розроблена програма передбачає вирішення таких основних завдань:

- формування правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, методичних та гуманітарних передумов розвитку інформатизації;
- застосування та розвиток сучасних інформаційних технологій у відповідних сферах суспільного життя України;
- формування системи національних інформаційних ресурсів;
- створення загальнодержавної мережі інформаційного забезпечення науки, освіти, культури, охорони здоров'я тощо;
- створення загальнодержавних систем інформаційно-аналітичної підтримки діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування;

- підвищення ефективності вітчизняного виробництва на основі широкого використання інформаційних технологій;
- формування та підтримка ринку інформаційних продуктів і послуг;
- інтеграція України у світовий інформаційний простір.

В зв'язку з цим законом за ініціативи Міністерства освіти і науки України у 2002 р. в містах Дніпропетровськ, Харків, Одеса, Рівне та Острог пройшла низка семінарів-нарад, присвячених питанню проведення організаційно-педагогічних експериментів у вищих навчальних закладах. Розробки програми інформатизації та подальшої модернізації вищої освіти України.

Завдяки таким заходам, у вищих навчальних закладах відбулись певні позитивні зміни, пов'язані з інноваційною діяльністю в напрямках вступних випробувань, організації навчального процесу, оновлення змісту освіти, розробки та впровадження сучасних методів та інформаційних технологій навчання, оригінальних навчальних продуктів, оцінювання знань, ступеневої підготовки фахівців, удосконалення методів і форм виховної роботи, розвитку студентського самоврядування та працевлаштування фахівців [8, с.97-100].

Були розроблені нові державні документи, які, з одного боку, регламентують вимоги до змісту якості навчання; з іншого – створюють вищим навчальним закладам можливості для здійснення творчого підходу в підготовці конкурентоздатних фахівців. Визначну роль набуває зміна вимог до навчального процесу, підвищення ролі самостійної роботи студентів, яка вчить їх гнучкості і комбінаційності мислення, вмінню синтезувати інформацію та виділяти головне, самостійно визначати пріоритети та прагнути до високої самоорганізації.

Це дало змогу вдосконалити організацію навчального процесу на основі впровадження нових підходів, поширити впровадження в навчальний процес активних методів та новітніх технологій навчання, взятись за розробку оригінальних навчальних продуктів: електронних підручників, словників, довідників, електронних інформаційно-довідкових програм, інформаційно-пошукових та експертних програм, комп'ютерних навчальних програм та електронних курсів тощо.

Другою, вкрай важливою подією в історії інформатизації освіти стало прийняття урядом Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці на 2006–2010 рр.» [9], розробленої Міністерством освіти і науки України на виконання указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» від 4 липня 2005 р. № 1013 [11-12], а також відповідних законів України, зокрема «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 р. № 537-V [10].

У формуванні даної програми брали активну участь провідні учені Національного технічного університету, Національної академії наук України, фахівці міністерств, відомств та вищих навчальних закладів. Виконання завдань програми здійснювалось з урахуван-

ням стратегії соціально-економічного розвитку регіонів та розвитку інформаційних і новітніх досягнень в інформаційній сфері.

Програма була розрахована на п'ять років. Її важливою складовою стало створення інформаційних ресурсів українського науково-освітнього середовища, розбудова інфраструктури національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі. Розбудова інфраструктури мереж дала можливість приєднати до неї всі інші університети та академічні наукові установи, що поглибить інформаційний обмін та інтеграцію між ними [7, с.12]. Основним завданням цієї мережі став високо динамічний пошук та поширення інформації науково-освітнього характеру – організація доступу до світових електронних бібліотек, проведення відео-лекцій та відео-конференцій, забезпечення навчального процесу дистанційної освіти та надання можливостей для пілотної апробації нових телекомунікаційних технологій і підготовки кадрів для впровадження цих технологій у виробництво та бізнес.

Значним фактором виведення освіти на якісно новий рівень і поліпшення підготовки висококваліфікованих спеціалістів стала не тільки комп'ютеризація навчального процесу [2, с.6], а й впровадження інтернет-технологій, створення корпоративних мереж та віртуальних лабораторій, які дозволили у реальному часі виконувати експериментальні дослідження в процесі аудиторних занять. Водночас назріла необхідність створення сучасної системи управління програмами інформатизації з відповідними підсистемами, що забезпечать розв'язання цих завдань.

Прийняті заходи сприяли тому що інформатизація освіти стала важливим засобом і складовою реформування освіти. Перехід системи освіти на якісно новий рівень без її інформатизації став просто неможливим. Водночас необхідно зауважити, що використання інформаційних технологій необхідне і корисне не лише у реформованих, але й у нинішній освіті. Прискорення інформатизації позитивно впливає на якісний рівень управління всіма освітніми системами, дає можливість найкраще використовувати великий науково-інтелектуальний потенціал вищої школи. Перехід освітніх процесів у вищих навчальних закладах до якісно нового, більш досконалого та результативного рівня інформаційного забезпечення створює умови студентам в отриманні сучасних знань, навичок і умінь.

Список використаних джерел і літератури:

1. Богатырь Б.Н. Система образования России как объект информатизации / Б.Н. Богатырь // Школа-семинар «Создание единого информационного пространства системы образования» (г. Москва, 3–5 нояб. 1998 г.). – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 1998.
2. Бушуев С.Д. Современные подходы к развитию методологий управления проектами / С.Д. Бушуев, Н.С. Бушуева // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. пр. – Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Дала. – 2005. – № 1. – С. 5-19.
3. Бушуева Н.С. Про активное управление проектами организационного развития в условиях неопределенности / Н.С. Бушуева // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2007. – № 2 (22). – С. 17-27.

4. Жук Ю.О. Системні особливості освітнього середовища як об'єкта інформатизації / Ю.О. Жук // Післядипломна освіта в Україні. – 2002. – № 2. – С. 35–37.
5. Кремень В.Г. Суспільство знань і якісна освіта / В.Г. Кремень // Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик «Освіта». – 2007. – № 13-14. – 21-27 березня.
6. Освіта й наука в інноваційному розвитку сучасної Європи : зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. С.І. Здіорука. – К. : НІСД, 2014. – 124 с.
7. Степко М.Ф. «Звернення державного секретаря Міністерства освіти і науки України». Інновації у вищій освіті : збірка доповідей / М.Ф. Степко. – К. : Науково-методичний центр вищої освіти, 2003. – 68 с.
8. Тесля Ю.М. Структури програм інформатизації вищих навчальних закладів / Ю.М. Тесля, А.Б. Кубявка, Т.В. Лагішева // Управління розвитком складних систем. – 2014. – № 18. – С. 97-101.
9. Закон України «Про національну програму інформатизації» із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 13 вересня 2001 р. № 2684-III 1998 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://life-prog.ru/ukr/1_42_zakonodatelstvo-ukraini-sfere-informatizatsii.html
10. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
11. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» від 4 липня 2005 року № 1013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005>
12. Електронна бібліотека у сфері освіти, ЮНЕСКО: діяльність в сфері освіти. – К., 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kimo.univ.kiev.ua/MOrg/36.htm>.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.98 № 1352 «Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації» із змінами і доповненнями, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.02 № 161.
14. Інформаційна революція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F.

О. О. Говоревская

РАЗВИТИЕ УКРАИНСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ ГЛОБАЛЬНОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ РЕВОЛЮЦИИ

У данной разведке предпринята попытка осмыслить содержание и особенности трансформации в образовательных процессах Украины, которые произошли под влиянием мировой информационной революции. Отмечено ключевые изменения в отечественном законодательстве, призванной урегулировать правовое поле развития информационного общества современной Украины. Особое внимание уделено процессам и специфике информационных изменений, которые воздействовали на качество высшего образования в Украине. Выделено и охарактеризовано четыре информационных революции, которые определили содержание, характер и специфику передачи информации через систему знаний. Анализируя последнюю информационную революцию, акцентировано внимание на такие её инновационные черты, как: переход от механических и электрических средств превращения информации

к электронным, тенденции к миниатюризации всех узлов, приспособлений, приборов, машин и создание программно-управляемых устройств и процессов. Отмечено, что последняя информационная революция имеет своим результатом появление информационной индустрии, увязанной с возникновением новых технических средств, методов и технологий для формирования новых знаний.

Подчеркнуто, что создание научно-образовательных сетей в Украине началось в 1992 г. из создания на базе Института конденсированных систем Украины в г. Львове Украинской академической исследовательской сети (UARNet), постройки в 1993 г. в сотрудничестве со Шведской космической корпорацией спутникового канала связи с глобальными информационными сетями, целью которого было обеспечение пользователей качественным доступом к ресурсам сети Интернет и их регистрации Европейским сетевым координационным центром (RIPE) как автономной системы. Акцентировано внимание на том, что новый этап в информатизации образовательной сферы начался у 2002 г. с принятием Верховным Советом Украины закона «О национальной программе информатизации», призванной создать условия для обеспечения граждан и общества своевременной, достоверной и полной информацией с помощью информационных технологий и информационной безопасности государства. Обосновано важность государственной программы «Информационные и коммуникационные технологии в образовании и науке на 2006–2010 гг.», разработанной Министерством образования и науки Украины.

Ключевые слова: информационная революция, информатизация образования, дистанционное обучение, электронная библиотека, качество высшего образования.

O. Hovorovska

THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE GLOBAL INFORMATION REVOLUTION

The article deals with the attempt of interpreting the meaning and transformational peculiarities in the Ukrainian educational processes taken place under the influence of the information revolution. The key changes in our legislation system summoned to regulate a legal framework of the development of modern Ukrainian information society are defined. Special attention was paid to the processes and peculiarity of information changes influenced Ukrainian higher education quality. Four information revolutions determined a meaning, a character and specificity of information delivering with the help of the knowledge system were singled out and characterized. Studying the last information revolution it was stressed such innovation features as transition from mechanical and electrical devices of information transformation to electronic; miniaturization of all the units, instruments, sites, apparatus and formation of programme controlled instruments and processes. The last information revolution is depicted to conclude the birth of information industry connected with the appearance of new technical devices, methods and technologies for molding new knowledge.

In the article it was underlined that scientific and educational nets in Ukraine started in 1992 with the building of the Ukrainian Academician Research Net (UARNet) in Lviv on the basis of the Condensed System Institute. In 1993 in co-production with Swedish Space Corporation it was found the connection channel to the Global information nets for users to provide a qualitative access to the resources of the Internet nets and their

data logging by the European Net Centre as autonomous system. A new stage of education branch informatization is stressed to begin in 2002 with an adoption of the law about a National Informatization Programme by the Supreme Council. This law was urged to provide conditions for the citizens and the society with reliable and ultimate information by means of information technologies and information state safety.

In the research it was grounded the importance of a state programme «Information and communicative technologies in the education and science for 2006 and 2010» worked out by the Ukraine education and science Ministry.

Key words: *information revolution, informatization of the education, distance learning, on-line library, higher education quality.*

Отримано: 23.05.2014

УДК 378(477)«192»:342.733

О. Б. Комарніцький

КОМПЛЕКТУВАННЯ СТУДЕНТАМИ ПЕДВИШІВ УСРР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 20-х рр. ХХ ст.: АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ

У статті на основі наявної наукової літератури, архівних джерел, матеріалів тогочасної періодичної преси аналізуються нормативно-правові акти органів державної влади, більшовицької партії, які використовувалися під час прийомів студентів до педагогічних вищих навчальних закладів УСРР у другій половині 1920-х рр. Автор аргументовано обґрунтовує нижню межу дослідження, пов'язану із скасуванням системи відряджень, показує систему розкладки місць для прийому до вишів, залишивши її лише для робітфаківців та осіб, відряджених з інших республік. Акцентовується увага на впровадженні жорстких принципів соціального відбору і наявності відповідних документів, запровадженні прийому на підставі конкурсних екзаменів. Водночас, зазначається, що зберігався класовий принцип комплектування студентських контингентів: для робітників, селян, інтелігенції, службовців та кустарів відводили відповідну частину місць (куріальна система). У статті доводиться, що встановлення куріальної системи було кроком вперед на шляху демократизації принципів та критеріїв комплектування колективів студентів. За цією системою за інтелігенцією, службовцями і підприємцями, які до того формально не могли потрапити до вишів, закріплювалося фіксоване представництво у студентських колективах. На основі цих принципів формувалися правила прийому, у зв'язку з чим автор наводить ряд прикладів правил вступу до педагогічних інститутів та технікумів. У публікації показано процедуру прийому студентів, різні форми вступних випробувань, наводиться перелік документів, необхідних для вступу до вишів, з'ясовано порядок діяльності приймальних комісій. Констатується, що питання прийому до вишів були у полі зору ЦК ВКП(б) та ЦК КП(б)У і підлеглих їм органів.

Ключові слова: *студенти, інститут, організація, комплектування, прийом, співбесіда, відрядження, приймальна комісія, партійна організація, профспілка, циркуляр.*